

GUJARAT BILL NO. 32 OF 2019.

THE GUJARAT LAND REVENUE (THIRD AMENDMENT)

BILL, 2019.

A BILL

further to amend the Gujarat Land Revenue Code, 1879.

સન ૨૦૧૯નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૩૨.

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ (તૃતીય સુધારા) વિધેયક, ૨૦૧૯.

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯ વધુ સુધારવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના સિત્તેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત જમીન મહેસૂલ (તૃતીય સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૯ કહેવાશે.

ટૂંકી સંજ્ઞા
અને આરંભ.

(૨) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે.

સન
૧૮૭૯નો
મુંબઇનો
પમો.

૨. ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯માં, કલમ ૧૨૫-ઢમાં, પેટા-કલમો (૧) અને (૨)ને બદલે, નીચેની પેટા-કલમો મૂકવી:-

સન ૧૮૭૯ના
મુંબઇના ૫-મા
અધિનિયમની
કલમ ૧૨૫-ઢ-
નો સુધારો.

“(૧) દાવેદાર પાસેથી પૂરક મહેસૂલ સેટલમેન્ટ ફી મળ્યેથી, અધિકૃત મહેસૂલી અધિકારીએ, સંબંધિત મુદત દરમિયાન ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં નોંધ દર્શાવવા માટે, માંડવાળ ફી અને પૂરક મહેસૂલ સેટલમેન્ટ ફી દર્શાવતું અને પ્રીમિયમની રકમ તથા બીજા સરકારી લેણાં, હોય તો, તે દર્શાવતું દાવાનું પ્રમાણપત્ર, રાજ્ય સરકાર ઠરાવે તેવા ફોર્મ (નમૂના)માં અને તેવી રીતે આપવું જોઇશે.

(૨) અધિકૃત મહેસૂલી અધિકારીએ આપેલું પ્રમાણપત્ર, ૩૬૫ દિવસની મુદત માટે માન્ય ગણાશે. આ મુદત દરમિયાન, દાવેદાર, દાવાના પ્રમાણપત્રમાં સૂચવ્યા પ્રમાણે માંડવાળ ફી, સરકારી લેણાં અને પ્રીમિયમ વગેરેની ચૂકવણી ચાર સમાન હપ્તામાં કરે, તો આ મતલબની નોંધ, ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં કરવી જોઈશે અને ના-લેણાં પ્રમાણપત્ર આપવું જોઈશે, જે (પ્રમાણપત્ર), કલમ ૧૩૫-ગ હેઠળ હક સંપાદનનો રિપોર્ટ કરવા માટે માન્ય ગણાશે. દાવેદાર, સદરહુ ૩૬૫ દિવસની મુદતની અંદર સૂચવ્યા પ્રમાણે સરકારી લેણાં અને પ્રીમિયમની ચૂકવણી ન કરે, તો મહેસૂલી અધિકારીએ, દાવેદાર સામે નોંધમાં માંડવાળ ફીની ચૂકવણી, પ્રીમિયમની રકમ અને અન્ય સરકારી લેણાં દર્શાવતી નોંધ ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં નોંધ કરવાની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે.”.

ઉદ્દેશો અને કારણો

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯થી, જમીન મહેસૂલ અને ફેરફારના રજિસ્ટરના નિભાવના હેતુ માટે જમીનોના સંબંધમાં હકપત્ર તૈયાર કરવાની, તેને અદ્યતન કરવાની અને તેની જાળવણી કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

છેલ્લાં થોડા વર્ષો દરમિયાન, રાજ્યમાં થઈ રહેલી ઝડપી આર્થિક અને બીજી વિકાસલક્ષી પ્રવૃત્તિઓને કારણે, આવા મહેસૂલ કાયદામાં જોગવાઈ કરેલી બોલીઓ અને શરતો અથવા નિયંત્રણોનું ઉલ્લંઘન કરીને, અમુક પરિવર્તનીય વિસ્તારો(Transitional areas) અસ્તિત્વમાં આવ્યા છે, જેને પરિણામે જમીન પર અપૂર્ણ હકો, માલિકી હકો અને હિતસંબંધો ઉભા થયા છે. આને લીધે હકપત્ર અને ફેરફારનું રજિસ્ટર, જમીન ધારણ વગેરે અંગેની વાસ્તવિક સ્થિતિ દર્શાવતી ન હોય તેવી પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ છે અને તેથી, હકપત્રમાં નોંધાયેલા ખાતાની વાસ્તવિક સ્થિતિ નક્કી કરવામાં અસમાનતા હોવાના કારણે મહેસૂલ કાયદાના સરળ વહીવટમાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડતો હતો. આવી બાબતોના નિવારણ માટે, પરિવર્તનીય વિસ્તારોની અંદર જમીન માટે, ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯ના પ્રકરણ ૯-ક ને સદરહુ અધિનિયમમાં દાખલ કર્યો છે.

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯ના સદરહુ પ્રકરણ ૯-ક ના અમલીકરણ દરમિયાન, સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૧૩૫-ગ હેઠળ હક સંપાદનનો રિપોર્ટ કરવા માટે, અમુક દાવેદારોને, “દાવાનું પ્રમાણપત્ર” તેમજ “ના-લેણાં પ્રમાણપત્ર” મેળવવા માટેની ૯૦ દિવસની ઠરાવેલ મુદતમાં, સદરહુ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર માંડવાળ ફી, પૂરક મહેસૂલ ફી અને પ્રીમિયમની રકમ તથા બીજા સરકારી લેણાંની ચૂકવણી કરવામાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. આવી પરિસ્થિતિને નિવારવા માટે, સરકારી લેણાં અને પ્રીમિયમ વગેરે ચાર સમાન હપ્તામાં ચૂકવવા માટેની સદરહુ મુદત ૯૦ દિવસથી વધારીને ૩૬૫ દિવસ કરવાનું જરૂરી જણાયું છે. તદનુસાર, સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૧૨૫ઢ-ની પેટા-કલમો (૧) અને (૨)ને સુધારવા ધાર્યું છે.

આ વિધેયકથી, ઉપર્યુક્ત હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે સન ૧૮૭૯નો સદરહુ અધિનિયમ સુધારવા ધાર્યું છે.

કૌશિક પટેલ,

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયક, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં, ધારાકીય સત્તાની સોંપણી માટેની જોગવાઈ કરે છે:-

કલમ ૧.- આ કલમની પેટા-કલમ (૨)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમ જે તારીખે અમલમાં આવશે તે તારીખ નક્કી કરવાની સત્તા મળે છે.

કલમ ૨- આ કલમથી બદલવા ધારેલી કલમ ૧૨૫-ઢની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, સંબંધિત મુદત દરમિયાન ફેરફારના રજિસ્ટરમાં સંબંધિત નોંધ બદલ, જે નમૂનામાં અને જે રીતે મહેસૂલી અધિકારીએ પ્રમાણપત્ર કાઢી આપવાનું રહેશે તે, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે .

તારીખ: ૨૯મી નવેમ્બર, ૨૦૧૯.

કૌશિક પટેલ.

પુરવણી

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯ (સન ૧૮૭૯ના મુંબઈના

અધિનિયમ ક્રમાંક ૫મા)માંથી ઉતારા

૧૨૫-ઢ. (૧) ઢાવેઢાર પાસેથી પૂરક મહેસૂલ સેટલમેન્ટ ફી અથવા યથાપ્રસંગ, માંડવાળ ફી, કોઈ હોય, તો તે મળ્યેથી, અધિકૃત મહેસૂલી અધિકારીએ, સંબંધિત મુદત ઢરમિયાન ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં નોંધ કર્યા અંગેનું રાજ્ય સરકાર ઠરાવે તેવા ફોર્મેટમાં અને તેવી રીતે માંડવાળ ફી અને પૂરક મહેસૂલ સેટલમેન્ટ ફીની ચુકવણી ઢર્શાવતું અને પ્રીમિયમની રકમ તથા બીજા સરકારી લેણાં ચૂકવવાપાત્ર, હોય તો, તે જણાવતું ઢાવાનું પ્રમાણપત્ર આપવું જોઈશે.

અધિકૃત મહેસૂલી અધિકારી ઢ્વારા ઢાવાનું પ્રમાણપત્ર આપવા બાબત.

(૨) અધિકૃત મહેસૂલી અધિકારીએ આપેલું પ્રમાણપત્ર, ૯૦ ઢિવસ સુધી માન્ય ગણાશે. આ મુદત ઢરમિયાન, ઢાવેઢાર, પ્રમાણપત્રમાં સૂચવ્યા પ્રમાણે સરકારી લેણાં અને પ્રીમિયમ વગેરેની ચૂકવણી કરે, તો આ મતલબની નોંધ, ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં કરવી જોઈશે અને ના-લેણાં પ્રમાણપત્ર આપવું જોઈશે, જે (પ્રમાણપત્ર), કલમ ૧૩૫-ગ હેઠળ હક સંપાઢનનો રિપોર્ટ કરવા માટે માન્ય ગણાશે. ઢાવેઢાર, ૯૦ ઢિવસની મુદતની અંઢર સૂચવ્યા પ્રમાણે સરકારી લેણાં અને પ્રીમિયમની ચૂકવણી ન કરે, તો મહેસૂલી અધિકારીએ, ઢાવેઢાર સામે સઢરહુ નોંધમાં સરકારી લેણાંનો બોજો (ચાર્જ) ઢર્શાવતી નોંધ ફેરફારોના રજિસ્ટરમાં નોંધ કરવાની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે.

(૩) XXX XXX XXX

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય

[સન ૨૦૧૯નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૩૨.]

ગુજરાત જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ, ૧૮૭૯ વધુ
સુધારવા બાબત વિધેયક.

[શ્રી કૌશિક પટેલ,

મહેસૂલ મંત્રીશ્રી.]

(સન ૨૦૧૯ના નવેમ્બર મહિનાની ૨૯-મી તારીખે
ગુજરાત સરકારી રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કર્યા મુજબ)

ડી. એમ. પટેલ,

સચિવ,

ગુજરાત વિધાનસભા.

**THE GUJARAT LAND REVENUE (THIRD AMENDMENT)
BILL, 2019.**

GUJARAT BILL NO. 32 OF 2019.

further to amend the Gujarat Land Revenue Code, 1879.

It is hereby enacted in the Seventieth Year of the Republic of India
as follows:-

1. (1) This Act may be called the Gujarat Land Revenue (Third
Amendment) Act, 2019.

**Short title and
commencement.**

(2) It shall come into force on such date as the State Government may,
by notification in the *Official Gazette*, appoint.

**Amendment
of section
125L of Bom.
V of 1879.**

2. In the Gujarat Land Revenue Code, 1879, in section 125L, for sub-sections (1) and (2), the following sub-sections shall be substituted, namely:-

**Bom. V
of 1879.**

“(1) On receipt of supplemental revenue settlement fee from the claimant, the authorized revenue officer shall issue a certificate of claim reflecting the sum of compounding fee and supplemental revenue settlement fee; and indicating amount of premium and other Government dues, if any, for reflecting the entry in the Register of Mutations during the relevant period in such form and manner as may be prescribed by the State Government.

(2) The certificate issued by the authorised revenue officer shall be valid for a period of 365 days. During this period, if the claimant pays compounding fee, Government dues and premium, etc. in four equal instalments as indicated in the certificate of claim, an entry to this effect shall be made in the Register of Mutations and a Certificate of No Dues shall be issued which shall be valid for reporting of acquisition of rights under section 135C. If the claimant does not make the payment of the Government dues and premium as indicated within a said period of 365 days, the revenue officer shall proceed to make an entry in the Register of Mutations reflecting payment of compounding fee, amount of premium and other Government dues in the entry against the claimant.”.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

The Gujarat Land Revenue Code, 1879 provides for creation, updation and preservation of records of rights in respects of lands for the purpose of land revenue and maintenance of registers of mutations.

During the last few years due to rapid economic and other developing activities taking place in the State, certain transitional areas have come into existence in violation of terms and conditions or the restrictions provided for in such revenue laws leading to inchoate rights, titles and interests over the lands. This has resulted in a situation where the records of rights and registers of mutations do not show the actual status of the holding of the land etc. and therefore disparity in determining actual status of occupancies recorded in records of rights was faced in the smooth administration of revenue laws. To overcome such issues, Chapter IX-A of the Gujarat Land Revenue Code, 1879 of land within transitional areas has been introduced in the said Act.

During the implementation of the said Chapter IX-A of the Gujarat Land Revenue Code, 1879, some claimants face difficulties in making payments of compounding fees, revenue supplemental fees and amount of premium and other Government dues payable under the said Act within the stipulated period of 90 days to get “Certificate of claim” as well as “Certificate of No dues” for reporting of their acquisition of rights under section 135C of the said Code. To obviate such situation, it is considered necessary to enhance the said period from 90 days to 365 days for payment of Government dues and premium, etc. in four equal instalments. Sub-sections (1) and (2) of section 125L of the said Act are proposed to be amended accordingly.

This Bill seeks to amend the said Act of 1879 to achieve the aforesaid objects.

KAUSHIK PATEL,

MEMORANDUM REGARDING DELEGATED LEGISLATION

This Bill provides for delegation of legislative powers in the following respects:-

Clause 1.- Sub-clause (2) of this clause empowers the State Government to appoint, by notification in the *Official Gazette*, the date on which the Act shall come into force.

Clause 2.- Sub-section (1) of section 125L proposed to be substituted by this clause empowers the State Government to prescribe by rules, the form and the manner in which the certificate shall be issued by the Revenue Officer for reflecting the entry in the Register of Mutations, during the relevant period.

The delegation of legislative powers as aforesaid is necessary and is of a normal character.

Dated the 29th November, 2019.

KAUSHIK PATEL.

GUJARAT LEGISLATURE SECRETARIAT

GUJARATBILL NO. 32 OF 2019.

A BILL

*further to amend the Gujarat Land Revenue Code,
1879.*

**[SHRI KAUSHIK PATEL,
MINISTER FOR REVENUE]**

**(As published in the Gujarat Government
Gazette of the 29th November, 2019)**

**D.M.Patel,
Secretary,
Gujarat Legislative Assembly.**